

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marțea, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamenți și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 11 Novembre, 1894.

Pe când guvernul și partidul guvernamental, apoi kossuthiștii și ovreii așteptă cu nerăbdare sancționarea proiectelor de lege politico-bisericești, pusă în perspectivă de prim-ministru Wekerle și din cauza acesta sunt nerăbdători, pe atunci éta, că la Dobrițin se întâmplă nește incidente, cari au produs pretotindenea senzațiune și au scos la ivelă mai multe lucruri, pe cari, nu le convine magiarilor, ca lumea să le știe.

E vorba de incidentul cu nota: „Taj de hunczut a német”. pe care l'am amintit în nrul trecut, și pe care o foie magiară îl botéză; „lesă maiestate cu vióra”, afară de care însă s'au mai întâmplat tot cu acesta ocaziune în Debrețin și alte incidente analóge cu acesta.

Astfel tot la acel banchet unde s'a petrecut cazul cu vióra, Kossuth Ferencz — care, după cum ne asigură el merou nu agitéză, — țintind la honveđii dela 1848, a ăis:

„Generația de ađi să fie démnă de glorioșii s'ni părinți, dacă trebuie să lucre pentru patrie, sau dacă ar ajunge în că odată trebă la rumpere cu dușmanii patriei”. Cine sunt acești „dușmani” cu cari se „rupă” magiarii, este ușor de înțeles!

Alt incident a fost espedarea unei depeșe, concipiată de Kossuth Ferencz în care se arată supunerea dobriținenilor față de regele Italiei. Foile din Dobrițin mai spun apoi, că la toastul pentru regele nu s'a sculat nime, când însă s'a toastat pentru Kossuth Ferencz, s'a sculat întreg public în picioare.

Aceste incidente îi genéză pe magiari, ceea-ce se vede de acolo, că îndată ce vestea lor s'a răspândit, au și început pe totă linia a le des-

minți și a arêta, că lucrurile sau petrecut în o formă nevinovată.

Paristica se întrece în a arêta, pe baza unor rapórté noué, că publicul n'a știut, că se toastéză pentru monarh, că musicei i-a comandat să cânte nește „domni necunoscuți”, cari încă n'au auđit că pentru cine se toastéză; că în depeșă nu s'a ăis supunere, ci s'a trimis regelui Italiei o salutare respectuóșă, cu un cuvânt, că magiarii adunați în Dobrițin s'au purtat loial, într'atâta, încât după cum ăice „Egyetértés” de Joi, 22 Nov. c. nici nu merită să se mai vorbésca despre incidentele din Dobrițin.

În dietă se pune la cale o interrelație cu privire la isprăvile lui Kossuth Ferencz ca ministrii să aibă ocaziune a să pronunța și ei, ca astfel vocea lor să se audă în sus.

Interpelantul a fost Busbach, care a întrebat pe ministrii Hieronymi și Szilágyi, că este de permis, ca un suđit a unui stat strein să întreprindă călătorie politică prin țară, să atace dreptul public al statului și să agiteză contra legilor fundamentale ale țerii? și că cu privire la scandalul din Dobrițin ministrul de justiție luat-a măsurile de lipsă, că insultele, ce au vătămât persoana regelui să fie pedepsite?

Ministrul Hieronymi a ăis, că guvernul nu suferă nimérui, ca să lucre contra legilor, dar față de Kossuth Ferencz n'a luat măsuri deosebite din cauză, că el și-a cerut indigenatul, ér ministrul Szilágyi a declarat, că nu atribuie ceva însemnătate acestor incidente și a luat măsurile de lipsă, ca cei vinovați să fie pedepsiți.

Dietă a luat la cunoștință cu unănimitate și vie aprobare răspunsurile ministrilor și astfel s'a trecut neted preste interpelare. Cât de mult s'au nisuit și se nisuesc magiarii a ascunde lucrul acesta să vede și alt-

cum din două casuri. După răspunsurile ministrilor s'a sculat să vorbésca Polonyi, dar Ugron i-a strigat: „Taci, nu vorbi”. Ministri au dat răspunsuri corecte”, cu alte cuvinte nu scormoni afacerea, ca să ese la ivelă și alte detaiuri neplăcute! De altă parte apoi eroul ăilei, Kossuth Fer. void a neteđi cele întimplate, la Nyiregyháza, unde a mers dela Dobrițin, s'a arêtat forțe loial și a ținut un toast pentru regele constituțional, scuzându-se, că el nu este de vină de cele întimplate.

De aceste să întimplă în viața publică magiară. Și că se pot întimpla aceste, vina este în cea mai mare parte a guvernului, care a pactat și cochetat cu kossuthiștii, numai ca să pótă trece în cameră proiectele sale păgâne. Acesta pactare și formală alianță cu kossuthiștii, între două extreme, este nenaturală. Am ăis-o acesta la început și am ăis totodată, că ea va aduce fructe amare pentru magiari. Éta un fruct: agitațiunile kossuthiste, cari precum ne arată cazul din Debrețin încep a-și perde cumpêtul, a arunca valuri tot mai mari. Și guvernul față de ele e impotent, nu le pôte pune nici stavilă, nici nu le pôte contrabalansa, ci cel mult umblă să le înfrumșeze. De altă parte pôte că are de gând să facă presiune cu ele la Coronă în favorul proiectelor sale, cum au mai făcut guvernele Ungariei în casuri analóge. Întrebare însă, că va succede și acesta manoperă, de-orece lucrurile sunt prea deochiate. Cu politică pieđișă în timpul nostru nu să pôte ajunge departe!

Încât pentru noi, din isprăvile lui Kossuth ese la ivelă de nou un adevér necontestabil, că în țara noastră nu se măsură cu măsură egală, că magiarilor totul este permis, ér noue, dacă ne apêrăm pe căi legale și loiale drepturile, ni se arată temnițele. Este dureros acesta pentru noi, dar cu tóte

aceste nimic nu ne va abate dela calea urmată până aci, convinși fiind, că purtarea noastră firmă, dar loială față de tron și patrie, va aduce fructe nobile și trainice pentru poporul nostru, mai sigur, decât sémênța aruncată cu estravaganță de kossuthism — pentru magiari.

Revista politică.

Voiagerul Pázmándy, care a dubutat Duminecă în Cluș și despre care am luat notiță, enunță următoarele:

Nu négă, că „Valahii”, fiind nemulțămii cu unele instituțiuni, n'ar avé dreptul de a nisui la schimbarea lor. Pe câtă vreme ei o fac acesta pe cale „patriotică”, pasul lor trebuie ascultat și urmărit cu simpatie; „dar trădătorilor trebuie ca puterea statului să le strige un „halt” puternic, trebuie silți, să respecteze marginele legale”.

„Valahimea” se plânge contra legii electorale. Recunoșce însuși, că legea acesta nu e corespondentă și cere revisuirea ei, alcătuirea ei pe base mai largi, ca să pótă intra în dietă, și acolo să caute „ajutor” și „sprijin” pentru plângerile lor, ér nu în străinătate. Noi n'avem să ne temem de lărgirea legii electorale, căci nici această lege n'ar puté să trimită în dietă mai mult de 25—30 deputați români. Ér de aceștia nu ne temem. Mai bine să discutăm plângerile lor pe față, decât în ascuns să submineze statul”.

„Valahii” ăic, că Ungaria nu e stat național, ci poliglot, sau polietnic. Dar și Franția și Germania (???) sunt state poliglote, și totuși nimic nu le împedecă a și manifesta caracterul național. „Istoria însă dovedesce, că Ungaria nu pótă exista, decât, ca stat național magiar”.

FOIȚA.

Cari sunt căile, cari conduc la înaintarea poporului nostru!

(Confesie, fă).

Este un adevér constatat de toți, că poporul nostru în timpul scurt dela eliberarea de sub jugul iobăgiei a făcut frumoșe progrese.

Pe de altă parte nu putem ascunde tristul adevér, că în raport cu cealaltă popór conlocuitoare din patria noastră, noi totuși am rămas mult înderptul lor, și numai munca, încordată, agonisirea și cruțarea, îmbrășosarea scólei și a meseriilor ne pot mântui din ghiarêle întunerecului, și ale perirei.

Aceste accentuate în general, ne rămâne să vedem, cari sunt căile, pe cari să ajungem mai curând la scopul nostru.

Nu e destul să alarmăm lumea, că suntem ném de viță alésă; nu este destul să se știe, că sântem cei mai vechi locuitori de pe acest pământ, — nu este destul nici aceea, că se șporesc în unele locuri numărul scólelor și al bisericilor, oi trebuie să pășim pe terenul unei lucrări mănóșe în familie, în biserică, în comună, în cerc și pretutindenea, unde să află suflare românescă.

Este de lipsă — de mare lipsă, ca să punem mâna pe ranele, cari vulneréză în

corpul némului nostru și să căutăm a le vindeca cu o óră mai curând. Și cui din noi care a eșit din sinul poporului, care cunoșce până în măruntă viața poporului nostru să nu-i fie cunoscute părțile slabe, ce și-au făcut cuib în fi de ai némului nostru.

Cine din noi nu cunoșce multe casuri, că adevăr viața familiară nu este tocmai după principiile creștinesci a le mântuitorului Christos. Cine nu a văđut familii destrăbălate, unde soții trăiesc în purarea vrăjbă, unde copii nu vėđ și nu aud fapte și cuvinte înțelepte, ci aud lucruri urite și vėđ fapte păcătóșe, pe cari apoi le urmăză când sunt și ei mari și așa din generație în generație creșce păcatul, și nu lasă, ca în familie să se înrădăceze datine creștinesci, sémț de ordine, sémț de cruțare și sémțul de pace, fără cari nu-ți poți închipui adevărata ferice pe pământ. Viața familiară molipsită cu păcatul beției, cu păcatul minciunei, cu păcatul prădărei nu aduce nici un folos, ea este o pėtă pe némul întreg, căci «tare cap de familie, nu-și pôte îndeplini chemarea față de stat, chemarea față de biserică, chemarea față de prunci, de tóte acestea pentru el sunt lucruri de mâna a două, lucruri pentru cari nu are pricepere, lucruri, cari nu încep în cercul lui de vedere marginit.

Acum să ne închipuim, că o comună nefericită, are multe capete de aceste sėci, mulți trântori de acestia, cari sunt o pată și

rușine pe omenime, — cum va puté avea comună înflorită, cum va puté înainta în bună stare și ferice, cum va puté acolo prinde rădăcini puternice simțul de iubire pentru jertfă, simțul de iubire pentru ném, simțul de dragoste cătră deaprópele.

Întunerecul își va întinde aripile sale asupra comunei, scóla va fi primită ca o povară, învățatoriul nu ca luminătoriul al poporului, ci ca un esecutor. În atari locuri — și durere sunt multe de aceste — chemarea preotului este grea, dar frumoșă. El are să împrăștie prin cuvânt umbrele întunerecului, el are să fie model în fapte, model în vorbe, model în casă și model în viața socială și morală. Și dacă cumva nu ar fi din nenorocire nici el pėtruns de chemarea de a lumina poporul, întrega comună se înglódă în noroiul păcatului, acolo nu pôte fi vorbă nici de înaintare, nici de creșcere bună a pruncilor și nici de bunăstare.

Clădirile ómenilor în atari comune sunt scunde, lipsite de aer și lumină, necurățenia seceră la viața pruncilor — cari mor cu ăcii — și întreg némul este pe calea de peire.

Dacă ómenii au și darul beției, atunci și petecul din urmă de pământ ajunge la tobă, și din moșneni vechi, din locuitori băștinași ajung ómeni cerșitori, ér evreii, cari să înmulțesc ca ciupercile pe satele noastre prind rădăcini, se înavuțesc, umblă în trăsuri cu arcuri, și poporul desculț, sdrenșos, fără perină la cap și fără șubă pe spate, —

ér sărmanii prunci nevinovați nu pot cerceta scóla, căci sunt goli și flămânđi, tatăl lor nu are bani pentru cărți și pentru haine, ca să-și îmbrace copii, el are numai pentru rachiu care i strică sênătatea, îi scurtéză ăilele și invenineză trupul cu tóte bólele. Cunoșce sate mici de câte o mie de suflete, unde în un an să beau câte 20 de buți de spirt, o búte cu 300 fl. să vine la an 6000 fl. acesti bani din punga țeranului muncitoriu, din fructele lui, și durere în fiecare an se vine consum de 6 fl. pe suflet, va să ăică pe o familie de 6 membrii 30 fl. la an.

Și acesta merge acum de o grămadă de ani tot așa.

Să ne închipuim, că toți ómenii din sat s'ar lega prin jurământ că în un an nu vor gusta acel venin otrăvitor, ci bănuții îi vor prinde la olaltă, éta că în un singur an și-ar puté aduna 6000 fl. și din acele interese și-ar puté plăti învățatoriul în mod cinstit, nu ar mai umbla pe la casele ómenilor pãrgarii și esecutorii, ca să scótă plata dascălului cu esecutiă. Așa s'ar puté face fond pentru scóla, în alt an un fond pentru salariul preotului, în treilea an un fond din care să se ajute ómenii în cas dacă le pierd o vită din jug, în alt an un fond din care să se ajute ómenii la înmormântare, ca să nu umble cu pãlăria în mână și să cêră împrumut, când mortul e pe laviță și să plătescă camete grole la cămătarnicii cei nemiloși. (Va urma.)

Cestiunea română — dice mai departe agentul magiar — e serioasă, dar nu e primejdiosă. „Să nu se témă ungurii din Ardel, căci privirea noastră (a celor de dincolo de Dunăre) se îndreptă și aici. Dacă vine ziua primejdiei, gândiți-ve la noi; vom trece peste Muntele Craiului mii și sute de mii, ca să nu lăsăm ceea ce al nostru este“. Țera-mamă (Ungaria proprie) datoresce recunoștință și iubire părții ardelen, care a fost zid de apărare în mijlocul celor mai critice raporturi politice și e gata totdeauna a sări întru apărarea și păstrarea caracterului ei (a părții ardelen) național magiar“.

După a lui părere, „legea de naționalitate este absolut neaplicabilă; ea nu e compatibilă cu ideea de stat magiar, și dacă s'ar aplica, ar destrăma unitatea statului magiar. Deci legea acosta trebuie scosă din cartea legilor unguresci“.

Cu multă emfasă întreține apoi pe ascultătorii săi despre congresul din Haga, susținând că acolo ar fi raportat victoria pentru cauza magiară.

S'apucă apoi de liga culturală și de activitatea ei. „Activitatea Ligei — dise — țintesce, ca să creeze din Valahime o națiune unitară, cu cultură egală. Din cauza acosta liga ne este dușmană, ea însemneză cel mai pipăit irendentism. Ținta ei este ruperea Ardelului. Ce am făcut noi până acum contra activității ligei? Înțeleg în sens politic, căci în direcție socială și culturală s'a pornit o viud mișcare. Ceea ce am făcut până acum contra ligei, este o așa nimică, încât mai puțin nu putem face. A sosit timpul, ca puterea statului să se misce și să se îngrijescă, ca puterea nelufrănată a ligei să nu domineze și mai departe în Ungaria; a sosit timpul faptei. Trebuie deșteptat sentimentul public, care în legătură cu puterea statului, să sdrăbescă irendentismul“.

Revenind apoi éráși la necazuri interne dise:

„Nu sunt aderentul magiarisării cu forța. Țeranul simplu dela sat, rămână pe lângă limba lui veche. E lucru de-a doua mână, dacă pe lângă plug cântă românește, ori ungurește. Dar cel ce pășeste pe cariera publică, cel ce are înfrunțarea asupra transformărilor sociale și istorice, acela nu-i este ertat să fie, în acest stat, decât magiar. Este un mare păcat contra noastră, și numai putem suferi parlamentele-filiale din Sibiu și din alt loc. Nu mai putem suferi culturi mici, corcice, în paguba celei magiare, căci aici numai o cultură pôte să existe: cea magiară. Cultura de rassă trebuie stărpită în stat, căci ea, ca un parasit, ar slăbi corpul culturai naționale magiare.“

„In privința cestiunei culturale a comis și statul greșeli. Eu nu cred de favorabil a-se începe acțiunea cu magiarisarea scólelor populare. Acosta este o lucrare lungă și grea. Noi trebuie să magiarisăm scólele medii; să le ia statul în mâna lui. Ar fi un păcat și o prostie de-a suferi și mai departe, ca gimnasiile, scólele reale și comerciale valahe să ne crescă o tinerime cu tendințe contra patriei.“

„Tot așa numai putem suferi stările din clerul valah. Trebuie reformat acest cler, căci numai e permis, că de pe amvon să se predice învățării, cari sunt primejdioase în viața de toate zilele“.

S'a încercat apoi să dovedescă, că regimul de închisóre unguresc e cu mult mai uman, decât cel din Franca, Germania, Anglia etc și că prizonierilor nostri politici, le merge „strălucit“ de bine în Vaș și Seghedin.

În fine a provocat publicul și societatea magiară, mai ales pe dame, ca să nu se isoleze de „Valahi“, să primescă în mijlocul lor pe acei români, cari dau semne de „patrotism“.

* * *

Atmosfera politică din Budapesta s'a întunecat. Acesta este glasul presei din capitala Ungariei în urma evenimentelor mai recente: scandalul Kossuth la Debrețin și adunarea catolicilor.

Acosta adunare a format obiect de discuțiune în dieta de Marți. La începutul ședinții radicalul Otto Hermann — sub apariția că reprobă adunarea și cele intimplate acolo, dar în adevăr ca să aducă pe tapet cestiunea sancționării legilor bisericesci și situațiunea guvernului — a vorbit despre adunare și proclamarea luptei confesionale, care e primejdiosă pentru desvoltarea statului, apoi dise: nesiguranța nu mai pôte avé durată, regimul are datorința în interesul reputațiunii lui și a păcei din țară, se aducă o decisiune dela locurile preafnalte cu privire la sancționare, ori apoi să tragă consecințele.

Wekerle a răspuns în doi peri. A dis, că până acuma nu s'a ivit necesitatea să se exercite vre-o presiune pentru urgarea sancționării. Numai sancționarea lor pôte aduce linisce în țară și regimul îndată ce va simți necesitatea își va sci face datorința rugând urgarea sancționării.

Aceste declarațiuni sunt discutate în cercurile politice. Se susține că Otto a interpelat numai pus la cale ca astfel prin declarațiunea lui Wekerle să se facă presiune la curte. În acosta declarațiune se mai vede tot deodată și tendința guvernului de a face un pas rezolut pentru urgarea sancționării.

De altfel adunarea catolicilor și telegrama arhiducelui Iosif au dat de lucru consiliului de ministri.

În aceeaș ședință ministrul de interne a avut o și nenorocită. Contele Apponyi i-a supus activitatea la o aspră critică. Răspunsul lui Hieronymi a fost primit cu recelă, chiar și de guvernamentalii.

* * *

În ședința din 21 Novembre s'a terminat desbaterea generală asupra budgetului ministerului de interne și s'a primit cu majoritate de basă la desbaterea specială.

La desbaterea specială anume asupra rubricii: comiți, supremi, ministrul de interne și budgetul său este vehement atac din partea opoziționalilor Ugron, Mülek, Veres, Apponyi, Endrey și Sima. Toti impută ministrului, că este violent și călcătoriu de legi, mai ales vătămă greu dreptul de adunare și consultare liberă.

Urmază interpelațiunile insinuate. Deputatul guvernamental Petru Busbach adresază ministru lui de interne și de justiție următoarea interpelațiune:

1. Se pôte permite ore ca supusul unui stat străin să facă în patria noastră călătorie politică, să atace dreptul public al statului ungar la locuri publice și în fața masselor de popor și să tulbure liniștea țării prin agitațiunile îndreptate contra legilor fundamentale ale statului ungar?

2. La banchetul lui Kossuth de alaltăieri se dise că s'a întemplat un scandal, domnul ministru de justiție făcú-a ore dispozițiunile, cari sunt necesare pentru severa pedepsire a insultelor, cu cari a fost vătămă persoana Majestății.

Kovács Josif: Cu ocaziunea banchetului, ce orașul Dobrițin a arangiat fără deosebire de partid Dmianeca trecută, eu încă am fost de față și fiindcă s'a interpelat în acosta cauză me simt datoriu să dau răspuns înainte de ce trec 24 ore. Cred că nu este nici un membru al camerei, despre care s'ar putea presupune, că nu este cu cuvenit omagiu față de Majestatea Sa regele nostru încoronat. Și nime nu pôte presupune, că acel incident neplăcut s'ar puté imputa lui Kossuth Ferencz sau ori-căruia dintre cei de față. Sala banchetului este nu numai mare, ci a fost și lungă și

plasarea încă a fost așa, încât musica nici nu s'a putut bine distinge și pentru aceea ve rog a considera incidentul întreg de o rătăcire Acosta-i adevărata stare a lucrului. Domnul deputat Busbach n'a cunoscut bine situațiunea și a interpelat pe base de informațiuni greșite.

Polonyi se insinuă la cuvânt. (Sgomot).

Ministrul Hieronymi se ridică și vrea să vorbească. (Sgomot mare).

Președintele sună Rog linisce Domnilor deputați! Auroritatea camerei magiare... (Sgomot asurđitoriu). Suspend ședința!

După o scurtă pauză.

Președintele: Ministrul de interne are cuvântul.

Hieronymi: On. Casă! Cu privire la punctul prim al interpelațiunii adresate mie dau următoriu răspuns:

Guvernul nu ține de permisibil ca fie un cetățen al unui stat străin, firește nici Kossuth Ferencz, fie cetățen ungar, să comită undeva ceva, ce se isbește în legile patriei noastre, și dacă cineva va greși contra legii, atunci guvernul va procede cu deplina rigóre a legii fără considerare la persoana și pozițiune. Față de Kossuth Ferencz guvernul pentru aceea nu ține de potrivit a aplica dispozițiuni deosebite, pentru că se scie, că Kossuth a petiționat ca să fie primit de cetățen ungar.

La punctul al doilea am onóre a răspunde din a mea parte, că s'au luat dispozițiunile, ca starea lucrului să se descopere prin autoritatea competentă.

Szilágyi Dezső: On. casă! Eu încă am înțeles din foi despre acel incident, care a provocat în țera întrégă scandalisare generală și s'a și osândit în general. În acosta privința însă s'au ivit mai multe feluri de versiuni, una a amintit'o și dl Kovács însă temeiul oficial numai acela pôte fi care se eruéză, și la acosta sunt îndrumate deja autoritățile administrative și justițiare. Eu adaug încă numai, fără a me dimitte mai pe larg înainte de constatarea stărei lucrului, că este departe de nime să atribuesc acestui incident o însemnătate mai deosebită. De altă parte sunt convins, că nici opinia publică a Ungariei nici direcțiunile nu pot trece așa ușor preste un astfel de incident. Nu presupun, că acest incident ar fi manifestarea opiniunii publice a orașului Dobrițin. Din a mea parte am făcut dispozițiuni, ca autoritățile justițiare să lucre mână în mână cu ale administrației, ca să se facă cercetarea și conform stării lucrului să facă pașii necesari pentru pedepsire. Rog a lua la cunoscință răspunsul meu.

Interpelantele Busbach precum și casa întrégă unanim iau la cunoscință răspunsurile ministrilor și așa a trecut și acosta cestiune.

* * *

După cum s'a anunțat guvernul austriac este decis a se alătura la proiectul prezentat de contele Hohenwart cu privire la reforma legii electorale. Țărerea lui este, că prin proiectul acesta se ajunge scopul reformei. Pentru motivarea acestei păreri guvernul aduce de motiv împrejurarea, că de și s'au făcut din partea celor angajați în cestiunea acosta o mulțime de propuneri, totuși din cauze de partid și motive naționale nu s'a ajuns la nici un rezultat pozitiv. Propunerea de unii pe lucrătorii industriali în secțiuni osebite pe lângă camerele de comerț, este foarte ușor de executat, și totodată prin măsura acosta se creéză lucrătorilor anumite centre, cari și în alte privințe sunt de o importanță netăgăduită. În aceste cercuri de lucrători industriali guvernul n'ar avea nimic contra, dacă s'ar asocia și alți muncitori de alte categorii. Asemenea ar fi un lucru ușor de a ține în evidență pe lucră-

torii cei noi, éř efectul ar fi înaintel de prevădut.

* * *

Se vorbește, că deputații cari din cauza proiectelor politice bisericesci au éřit din partidul liberal, se vor forma în curând într'un nou partid parlamentar care își va avé de cinosură în programul său: interesele agrare. Inițiativa pentru formarea acestui partid, după cum spune „Magyrország“, ar fi luat-o contele Iuliu Szapáry. În curând se va elabora și programul acestui partid. Se susține, că mai mulți membri din societatea înaltă s'ar fi declarat de a lua parte în partid ca membri esteri.

* * *

„M—g“ aduce știrea, că conducătorii opozițiunii din casa magnaților au esmis către membrii încă nehotărți ai casei magnaților un cestionariu în privința ținutoi lor față de proiectele de lege despre recepțiunea ovreilor și libera eserciare a religiunii. Răspunsurile au sosit în înțelesul căroră contra liberei eserciării resp. contra neconfesionalității vor fi 20—36 voturi, éř contra recepțiunei ovreilor încă va fi o mică majoritate.

* * *

Agenței-Reuter i-se raportéză din Ce-fucu pe basa rapórtelor din Port-Arthur, că Duminecă s'a dat o luptă cam de douăzeci miliri departe de Port Arthur. Japonezii s'au retras spre Taliu-Yan. Perderea chinezilor e 100 morți și răniți; a japon zilor preste 300. Chinezii au făcut prizonieri 10 japonezi.

Tot acesteia i se raportéză din Tien-Cin, că vice-regele a consignat miliția în partea sudică și nordică a cartierului european pentru apărarea populațiunei contra atacurilor miliției nedisciplinate. Marina chineză a fost provădută cu numeroase tunuri pentru trageri de foc repede. Flota staționéză în Vei-Hai-Vei. O parte a fotei japoneze circuléză în apropiere de Taliu Vai și Port-Arthur: o altă parte ține pasă la Vei-Hai-Vei.

* * *

Din cercuri competente s'a comunicat guvernului bulgar, că țarul Nicolae II, a decis, ca față de Bulgaria să urmeze politicii tatălui său, și că în urma aceasteia nu va primi deputațiunea bulgară, care era să plece la Petersburg. Telegrama, carea țarul trimise principelui Ferdinand e a se privi drept un act curat personal fără nici o importanță politică.

Noutăți.

Conductul de apă. Lucrările conductului de apă pentru Sibiu sunt terminate și Duminecă se va face deschiderea conductului. Cu acosta ocaziune vor avé loc și unele mici festivități. La 9 ore a. m. va fi predarea conductului în Dumbrava orașului. La 12 ore eserciile pompierilor pe piața „Hermann“, dela 12—1 musică în piața mare și inactivarea fântănei săritóre. La 2 ore p. m. banchet în sala dela „Gesellschaftshaus“.

* * *

În amintirea lui Mihaiu-Vitézul. În ziua de 8 Novembre st. v., sərbătórea și Mihai și Gavril, studenții universitari din Bucuresci au serbat amintirea lui Mihaiu-Vitézul. Despre acosta serbare să scriu următoarele:

Studenții universitari făcură un apel către toți cetățenii capitalei Bucuresci și ai țării întregi, că cu toții să sərbătórescă ziua de 8 Novembre. La órele 8 dimineța a acastei zile toți studenții și un număr imens de lume erau strănși în jurul statuei lui Mihaiu; erau cetățeni, cari răspuseseră la apelul făcut. De aici s'au pornit în liniște la biserică Mihaiu-Vodă, zidită de însuși domnitorul, unde s'au făcut rugăciuni pentru marele erou.

La órele 2 p. m. s'a ținut întrunire în sala Ofeu. Un mare număr de cetățeni se adunaseră. Aici erau aduse și coróna și stégul studențesc. Adunarea era presidată de studentul Brânzeu, care a deschis ședința printr'o căldurosă cuvântare, accentuând de

a serba memoria lui Mihaiu. Au mai vorbit domni Ghinci, Ionescu și Malla, în fine dl Petrescu a cetit rezoluția Hotărârile luate de corpul studențesc autof, ca în totdeauna să se serbeze ziua de 8 Novembre în amintirea lui Mihaiu-Vitézul.

După aceea studenții cu stégul și coróna înaintea, urmași de o imensă lume, au mers de-au depus-o la statua lui Mihaiu-Vitézul, rostindu-se și aici un scurt discurs de către un student. Toți s'au împrăstiat în liniste, ducând, ca un suvenir acesta amintire a marelui erou.

Demisiunea patriarhului ecumenic. În numărul dela 28 Octobie (10 Novembre) al organului oficial al patriarhatului ecumenic „Eklitastiki Alithia“ se anuță demisiunea patriarhului Neofit în următorii termini:

În ședința din Marția trecută, Sântitatea Sa patriarhul ecumenic și al Constantinopolului, Domnul Neofit VIII-lea, recunoscând, că puterile sale fizice și intelectuale fiind nesuficiente pentru a dirige mai departe trebuințele spirituale ale marelui biserici a lui Christos și-a dat din propriul său îndemn demisiunea canonică de pe tronul ecumenic.

Persecuțiuni. Mai mulți universitari români dela universitatea din Cluș, precum și câțiva membri din inteligența română, au fost citați pe Sâmbăta trecută la judele de instrucție din Cluș, unde li s'a spus, că sunt trași în judecată pentru primirea ce li-au făcut-o dlui Dr. Vasile Lucaciu la gara din Cluș, când acesta se întorcea anul trecut din închisóre. Deocamdată însă nu s'a putut isprăvi nimica din partea judecătorecii, deoarece parte nu s'au prezentat toți cei citați, parte au fost citați și de aceea, cari n'au luat de loc parte la acea primire. Toți cei citați au pretins ca protocolul să se ia în limba română, ceea ce înșă nu s'a făcut, și din cauza aceasta n'a voit nici unul să subscrie protocolul. Pertractarea deci s'a amânat pe timp nedeterminat.

Redeschiderea esposiției cooperativelor la primăvară. Dl D. Butculescu face cunoscut în „Cooperatorul român“, că în urma unei petițiuni adresată de către un însemnat număr de esposanți principelui Ferdinand, președintelui de onore al esposiției, acesta a intervenit pe lângă dl primar al capitalei, care a consimțit, ca să prelungească concedarea grădinei Cismigiu pe un nou termen de trei luni în primăvara viitoare. M. S. regele a spriginit această cerere. Așadar esposiția, care se va închide la 16 Novembre st v., se va redeschide sigur la primăvară.

Dimisia baronului Nopcea. Majestatea Sa a concediat din postul său pe mareșalul de curte al împărătesei-regine br. Nopcea. Concedierea aceasta a produs mare senzație în Budapesta și Viena. Baronul Nopcea era aderentul guvernului unguresc și a votat în camera magnaților pentru proiectele bisericesci politice. Concedierea lui se aduce în legătură cu încordarea, ce domnesce la curte în chestiunile bisericesci.

Foi vieneze confiscate. Numărul de diminiță al lui „Neues Wiener Tagblatt“ și cel de sera al lui „Wiener Allgemeine Zeitung“ au fost confiscate pentru un articol, care se ocupă cu situația Ungariei și cu evenimentele petrecute la banchetul dat în Dobrișin în onora lui Kossuth.

Industria de casă română pe piețele Londrei. „Cooperatorul român“ comunică, că regina României lucrăză cu activitate ca să introducă pe piețele Londrei produsele industriei române casnice rurale. Una din esposante, dómna Ionescu, care are în Câmpulung un atelier compus de 200 lucrătore dela sate, a depus la castelul Peleş mei multe stofe și pânzături forte fin lucrate spre a fi expedate la o casă importantă importantă de comerci din Londra.

Direcțiunea consorțiului sibian de păstrare și împrumut ca filială a reuniunii funcționarilor din Austro-Ungaria a adus în ședința din 9 Novembre a. c. acel conclud că cuotele responsabile pentru membrii reuniunii se urcă dela 200 fl la 500 fl. v. a.

ce se aduce P. T. publicului cu acel adaus spre cunoștința și orientare. că atari depuneri să primese la casa reuniunii, Wiesengasse nr. 1 etagiul I) în fiecare zi dela 3—5 ore p. m. spre fructificare.

Condolențele Bulgariei. În ședința din 19 a sobraniei președinte-le anunță, că conform rapórtelor telegrafice, pe țarul rușilor l'au înmormântat. Face amintire despre expresiunea condolenței principelui și a guvernului în numele poporului bulgar. Ca să se deie expresiune condolenței ce sobrania și întregul popor simțesc față cu durerea fraților ruși, rógă sobrania să enunție, ca în numele ei să se depună pe cociugul țarului cenuna de aur, ér ședința să se suspende în semn de doliu. Propunerea președintelui s'a primit.

Invitare. Biserica română gr. or. din Cojocna va serba în 21 Novembre a. c. st. v. jubileul de 100 ani dela zidirea bisericii sale; la care serbare subscrisul comitet parochial invită cu totă onóra pe toți preoții și binevoitorii bisericii spre a lua parte.

Cojocna în 8 Nov. 1894.

Pentru comitetul parochial:

Theodor Ciontea,
paroch și președinte.

Eliseiu Gabor,
notar ad. hoc.

Rectificare. În pasagiul ultim al articolului „Magiarul adevărat în elementul său“, din nrul trecut al fôiei noastre s'a străcurat o greșală, rămând necules un cuvânt (în rëndul prim). Pasagiul întregit este astfel: Fie din entusiasm, fie din vin, veritatea ce se manifestă în cele două mărghăritare etc.

Compas românesc

anuar financiar pe 1893/4 redactat de Petra-Petrescu. Anul II. Sibiu 1894. Tipariul tipografiei archidieceane. (Prețul 60 cr.)

Cu titula acesta a apărut nu de mult o carte, care ne arată creditul și starea institutelor noastre de credit și economii, pe anul 1893/4. Ea este o călăuză sigură și prețioasă în mișcarea financiară a băncilor noastre, cuprindând modul de operațiune al fiecărui institut în parte, capitalul, cu care operează, averea ce reprezintă etc. apoi numele membrilor din direcțiune și a oficialilor, precum și istoricul înființării fiecărui institut, — constituind acesta din urmă o îmbogățire interesantă a materialului, față de materialul anului I. al Compasului. La finea cărții se află un studiu despre polițe sau cambii.

Din datele cuprinse în compas vedem, că numărul băncilor din Transilvania și Ungaria este 45, cu un capital în total de 2,047,210 fl. 19 cr. și cu o avere de 17,846,240 florini 09 cr. apoi cu un profit anual de 364,394 fl. 69 cr. din care se împart dividendele și se dau ajutóre diferitelor societăți și instituțiuni culturale românesce.

Compasul românesc, redactat cu îngrijire de autor, umple o lipsă simțită pe terenul financiar-statistic al nostru și merită o atențiune și sprijin din partea publicului. „Timpul“ făcând în nrul său din 2/14. Nov. c. o dare de samă despre el, dice între altele: „În scurt, compasul dlui Petrescu constituie o lectură din cele mai interesante și mai instructive pentru economiștii noștri și pentru toți acei cari doresc propășirea stărei materiale a poporului român și în special a fraților de peste munți“.

Recomandând publicului nostru și în special acelor, cari se interesează de starea și progresul băncilor noastre această carte, dăm mai la vale drept probă din descrieri, istoricul înființării a lor două institut:

1. „Albina“ institut de credit și economii în Sibiu. (Cottul Sibiiului). Capital fl. 300,000 în 300 acții nominative á 100 fl. Cupónele se prescriu după 3 ani.

Consultările pentru înființarea institutului se începură pe la anul 1870. Inițiatorul principal a fost Visarion Roman. Programul dto 1 Iuliu 1871 al comitetului fondator a

fost subscris de d-nii: Antoniu Mocioni, David baron Urs, Iacob Bologna, Timoteiu Ci-pariu, Paul Dunca, Ioan Hannia și V. Roman, și între altele conținea următoarele:

„Asociațiunea este unul din cei mai productivi factori ai civilizațiunii și progresului omenesc și au totă dreptatea, cei cari afirmă, că secolul nostru de aceea arată rezultate atât de admirabile în toate sferile activității omenesci, căci este secolul asociațiunilor.“

După numărul asociațiunilor sale de totă plasa, se judecă astăzi gradul de cultură al unui popor.

S'o spunem pe față, căci adevărul este totdeauna mântuitor, că, cercând cu busola acesta starea actuală a poporului nostru, ea ne presentă un rezultat neplăcut, dar care trebuie să ne fie cel mai puternic impuls spre a nu mai perde momentele de supremă importanță, ci de a îmbrățișa cu tărie ideia timpului, ideia asociațiunii, de a o încorpora și a o vërșă prin toate formele vieții noastre sociale.

Numai acest mod progresul nostru va lua repeđiciunea cu care ne vom puté asigura bunăstarea dorită și vom puté ajunge în curând la ținta propusă, numai așa vom puté sta, preste puțin, alătura cu popórele înaintate și luminate de astăzi, spre a ne împărtași în emulațiune nobilă pe câmpul progresului general.

Factorii de înaintarea unui popor însă, au între sine acea strinsă legătură, ce numai în lucrare comună și armonică pot să producă deplin efect, ér când unul sau altul se află în nelucrare, încordarea celorlalți factori, rămâne fără sau numai cu puțin rezultat. Progresul este atunci unilateral de aceea încet.

Esaminând starea lucrului la noi din acest punct de vedere aflăm, că în privința culturii spirituale a poporului nostru deși nu s'a făcut încă tot, față cu numărósele trebuințe, s'a făcut totuși ceva. Inceputul este bun și promite rezultate. Însé cu respect la interesele materiali ale poporului nostru, nu s'a făcut încă absolut nimic, ce ar împăca cât de puțin cerințele timpului.

Progresul nostru în această direcțiune este staționar, ceea ce în viața popórelor este identic cu regresul.

Și totuși nu se póte nega, că ași mai mult ce ori și când dela bunăstarea materială a unui popor, se condiționează totă cultura, viața și poziția lui.

Terenul economiei naționale nu mai póte fi așadar îndelung ignorat și negles din parte-ne fără de a pécătuí contra celei dintâiu și mai sante datorințe a conservării proprie.

Considerantele acestea ne-au fost motorul principal, când ne am rezolvat a împlini una din cele mai simțite trebuințe în patria noastră și a lua inițiativa înființării unui institut de credit și de econ. sub numele „Albina“.

În adunarea generală constituantă, ținută în Sibiu la 14 Martie 1872, se alege consiliul administrativ în persoanele fondatorilor numiți mai sus, la cari se mai adăuseră Metrop. Dr. I. Vancea, Elia Macellariu, Dr. Aurel Maniu, avocat și agent general în Viena, protopopol I. Popescu și comerciantul Gr. Mateiu. Renunțând metrop. Vancea s'a ales în loc-i avocatul din Făgăraș I. Roman.

Președinte al consiliului de administrațiune a fost Dr. Ales. Mocioni, vicepreșed. I. Iacob Bologna, II. David bar. Urs

Funcționari: Visarion Roman director es. †; N. P. Petrescu, cassar! Stefan Lissai, comptabil (eșit din serviciu încă dela început) Christian Zidu †.

Institutul și-a început activitatea în 10 Aprilie 1872.

În anul 1882, 1 August, institutul a înființat la Brașov unica sa Filială (sucursală) de până astăzi. Primii funcționari ai acestia au fost: Teochar Alecsi, dirigent; N. P. Petrescu, cassar; Gr. Porescu, practicant. Primul și ultimul au eșit din serviciul institutului.

După repășirea dela presidență a dlui Dr. A. Mocioni a urmat ca președinte cons. guvern. în pensiuene Iacob Bologna, după încetarea acestuia din viață, Elia Macellariu, ér după reposarea acestuia dl Ioan Hannia.

Primul director executiv, Visarion Roman, a repausat în 11 Maiu 1885; postul acesta a fost ocupat provisoriu până la finea anului prin dirigentul filiei I. G. Ioan, ér din 1 Ianuarie 1886 conducerea institutului a fost încredințată dlui Parteniu Cosma.

„Timișiana“, institut de credit și economii, ca societate pe acții în Timișóra (cott. Timis). Capital fl. 100,000 în 1000 acții nominative á fl. 100. Cupónele se prescriu după 3 ani.

Fîind țeranii români din jurul Timișórei tare esploatați de usurarii dela sate, avocatul Emanuel Ungurian s'a adresat către Visarion Roman, fost director la „Albina“, ca acesta să înființeze o filială în Timișóra, și după multă corespondență, în August 1884 a convenit și în persoană cu V. Roman, care n'a fost aplicat a înființa filiala, ci a fost de părere, ca inteligența din Timișóra să înființeze un institut de sine stătător.

Astfel în Septembrie 1884 dl Em. Unguria a convocat la sine pe mai mulți inteligenți din Timișóra la o conferință spre a se face pregătiri pentru înființarea unui institut de bani și ca base de statute au prezentat statutele institutului „Furnica“, căpătate dela Vis. Roman. Hotărîndu se în această conferință înființarea institutului, dl Em. Ungurian a fost însărcinat a convoca o conferință mai largă, la care se participe și membri din ljurul Timișórei. La această conferință ținută în 19 Nov. 1884 au participat pe lângă inteligența din cott. Timișórei și inteligenți din Arad și Lugos în număr de 50 și au hotărît înființarea institutului cu capital de fl. 50,000 în 1000 acții á 50 fl. au stabilit prospectul și s'au subscris la moment 360 acțiuni. Prospectul l'au subscris ca fondatori: Meletie Dregheci, fost protopop în Timișóra; Stefan Adam, fost avocat în Timișóra; Aurel Suciú, adv. în Arad; Marcu Loichița, proprietar în Jebel; Trifu Gaiță, proprietar în Gilad; Grigore Nicolaei, proprietar în Liget; George Lazar, adv. în Vinga; Pavel Rotariu, avocat în Timișóra; Teodor Păcășan, proprietar în Timișóra; Ales. Crăciunescu, preot; Costa Maniu și Vasile Ignea, industriași în Timișóra; Em. Ungurian avocat în Timișóra.

Terminul pentru încheierea subscrierei acțiunilor a fost 20 Decembre 1884. În loc de 1000 s'au subscris 1224, prin nrmare 224 au fost sortate.

La 22 Ianuarie 1885 s'a ținut I. adunare de constituire. Improtocolarea s'a făcut la 11 August 1885.

În prima direcțiune pe 3 ani au fost aleși dnii: Emanuil Ungurian, Costa Maniu, Trifu Gaiță, Nic. Coșariu, Marcu Barb, Toma Bălu, și George Achim, ér director esec. Em. Ungurian.

În primul comitet de supraveghiare au fost aleși: Stefan Adam, Valeriu Porușiu, George Lazar, Eutim Cioban și Aurel Suciú.*)

Bibliografie.

„Călindariul plugariului“ pe anul comun 1895. Editura tipografiei A. Mureșian. Brașov, prețul 25 cr.

*) Profităm de ocaziune a rectifica o eróre de tipar, c s'a strecurat în carte. Anume la pag. 78 și-ruul ultim, „Tr. Negru“ trebuie să fie în parantesă, ér ceva mai sus, la v. a fl. 400, să lipsescă parantesă. Red.

Mai nou.

Adunarea națională.

Adunarea națională convocată pe Miercuri, 16/28 Novembre a. c. promite a fi imposantă. Convocarea este subscrisă de cei mai de frunte bărbați de ai noștri din toate orașele Transilvaniei și Ungariei, locuite de români.

Foile magiare să pronunță în diferite chipuri, primind vestea despre conchemarea adunării. „Hazánk“ e nęcăjită, constată că liniștea Hieronymiană din Ardél a fost falsă și e curioasă, ce va face guvernul. „Kolossvár“ e de părere, ca guvernul să nu oprécă adunarea. Tot asemenea și „Magyarország“, care dice, că adunarea va fi serioasă, fiind-că vor participa numai alegători la ea, apoi continuă: Noi așteptăm dela ministrul de interne să respecte dreptul de întrunire și să nu pună nici o pedecă acestei adunări.

Nr. 182 [238] 1-3

Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroh în parochia de clasă a III-a Bontida prin această se publică concurs nou cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele anuale împreună cu acest post, statorite de nou și ameliorate în sinodul parochial extraordinar din 14 August a. c sunt 547 fl.

v. a. despre cari se pot lua informațiuni mai detaliate de la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și asterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Deeș, 27 Octobrie 1894

Oficiul protopresb. al tract gr. or. Deeș în conțel. cu comit. parochial respectiv.

Teodor Herman, protopr.

Calendarul

revistei

„LUMEA ILUSTRATĂ“

pe anul 1895.

Mai mulți cetitori știu, că Calendarul nostru din anul trecut n'a putut fi expedit la adresa d-ilor, deși au făcut comanda necesară, pe motivul că ediția n'a epusat, chiar după o lună de la aparițiunea sa și acest succes se dator-se faptului, că nici un Calendar n'a avut un număr mai mare de ilustrațiuni; n'a fost atât de elegant, și nici n'a avut materie mai bogată și mai variată.

Următorii domni:
P. Costea, preot, Ruda;
Ioșif Stănescu, Gyerő-Várhely;
Georgiu Tulbure, Bologa Sebeșan;
Antoni Bălibanu, preot Unimat;
Demeter Moldovan, Cova;
Alecsandru Murășianu, Lugoj,
care ne-au comandat în anul trecut Calendare și n'au cerut banii îndărăt sunt rugați prin această a ne face cunoscut, dacă doresc să le trimitem în schimbul banilor trimiși Calendare pe anul 1895, totodată să ne indice și adresa lor din nou.

Calendarul „Lumea Ilustrată“ pe anul 1-95 e foarte mult augmentat și îmbunătățit în toate privințele și nu costă decât **66 cr.** (Domni care ne-au trimis bani în anul trecut nu trebuie să facă nici un adaus).
Numărul ilustrațiilor din Calendar e de 90, între care mai multe reproduțiuni artistice după tablourile cele mai vestite.

Între altele sunt portretele dlui Tache Ionescu, Dimitrie Sturdza, Titu Maiorescu, V. A. Urechia, președintele Ligii culturale, B. P. Hașdău, Gr. Tocilescu, Anton Naum, Lazar Șăineu, I. Russu Șirianu, Sadi Carnot, I. Nețescu, Dr. Max Casimir-Perier etc. etc.

Afară de ilustrațiuni e o materie de cele mai variate; mai multe poezii, povești, schițe etc. semnate de penele cele mai însemnate din țară. În special vom atrage atențiunea cetitorilor asupra noiei dlui V. A. Urechia, venerabilul profesor universitar și asupra noiei „Foc și Cenușe“, datorită domnei Constanța Al. I. Hodoș.

Afară de acestea mai e un număr mare de poezii ilustrate, poveștile ilustrate și o parte umoristică (erăși ilustrată) din cele mai variate și hazlii.

Partea pur Calendaristică însoțită de notițe astronomice și cosmografice nu au nevoie, credem, de nici o reclamă, atât de bine și dezvoltat sunt lucrările.

Pentru a veni în ajutorul d-nilor librari facem cunoscut, că exemplare din Calendarul nostru se află depuse spre vânzare la domni: S. Beusinger, Viena; E. O. Jahn, Lipsca; August Drestinger, Stuttgart; J. Rubinstein, Budapesta; Institut Tipografic în Sibiu.

Cu stimă:

Ignatz Hertz,

București, (Hotel de France).

[237] 1-1

Turnătorie de clopote și de metal a lui

Antoni Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanția pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un **clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu.** Mai departe se recomandă spre facerea **scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal.** Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[17] 43-52

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Suferințe de piept,

Tusa cum și toate bôlele, catare de ale canalului de respirație, gâtjej, plămâni, greutate de respirație, astma, flegmă, tusa măgărăscă, răgușelă, gâdilitură la gât, început de tuberculosă, se pot depărta mai bine și mai ușor cu întrebuintarea renumitului și după prescripția medicală preparat și recomandat **Ceaiul Sf. George**, pachetul à 50 cr. și **Praful Sf. George**, care aparține ceaiului, cutia à 20 cr. împreună cu prescrierea întrebuintării. **Succesul se simte după câte-va zile.** Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. [230] 3-12

La trimitere cu posta 20 cr. mai mult, pentru pachetare și expedit. Tóte comanda sunt a se adresa direct la

St. Georgs-Apotheke,
Wien, V/2 Wimmergasse Nr. 33.

Se se trimită prețul înainte cu mandat postal.

Ori-ce tuse

precum ori și ce bôle de catarh de ale canalului de respirație, de gâtjej, plămâni, apoi greutate de respirație, astma, flegmă, tusa măgărăscă, și ori-ce tuse, răgușală și gâdilitură în gât, început de tuberculosă, se pot depărta mai iute și mai ușor cu întrebuintarea renumitului și după prescripția medicală preparat **Ceaiul Sf. George**, pachetul à 50 cr., și **Praful Sf. George**, care aparține ceaiului, cutia à 20 cr. împreună cu prescrierea întrebuintării medicale. **Succesul se simte după câte-va zile.** Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. [236] 1-12

La trimitere cu posta 20 cr. mai mult, pentru pachetare și expedit. Tóte comanda sunt a se adresa direct la

St. Georgs Apotheke,
Wien, V/2 Wimmergasse Nr. 33.

CÉSORNICE DE BUZUNARIU

de goldin original,

regulate exact, garantate pentru mersul bun, lierez eliberat de porto.

pentru o bucată fl. 5.50 orologiu pentru domni

„ „ „ „ 7.50 „ „ dame

„ „ „ „ 7.80 „ „ cu capac dublu

și la fie-care orologiu o căptușală de piele gratis.

Aceste orolôge nu se pot deosebi nici chiar de bărbați specialiști de orolôgele de aur curat. Orolôgele de goldin sunt în urma frumșeții și a practicabilității lor în folosire la cei mai mulți oficianți ai drumurilor ferate din țară și străinătate.

Aceste orolôge au renume universal, au fost recunoscute de cele mai escelente prin nenumărate scrisori de recunoștință.

Lanțuri de orolôge de goldin curat fason de aur

fl. 1. — fl. 1.25. — fl. 1.50 și fl. 2.

— Trimiterea prin rambursă. — Preț-curantul gratuit. —

Depoul orolôgelor de goldin „Bing“

Wien, I, Seilergasse Nr. 11.

Celor ce nu le convine li se primesc îndărăt.

CRISĂ MARE!

New-York și **Londra** nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a s'mpț îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu imputernicit. Expedez deci ori și cui obiectele armătore pe lângă simpla remunerație de **fl. 6.60** și anume:

6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez.

6 furculițe de argint patent american dintr-o bucată.

6 linguri de argint patent american.

12 lingurițe de argint patent american.

1 lingură pentru supă de argint patent american.

1 lingură pentru lapte, de argint patent american.

2 păhare pentru ouă, de argint patent american.

6 tave Victoria englezești.

2 felinare frumoșe de masă.

1 sîtiță pentru ceai.

1 lopățică pentru zahăr pisat.

44 de bu-ăți laolaltă numai **fl. 6.60.**

Tóte acestea 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează colórea 25 de ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin acestea în public, a retrimite banii tuturor cărora nu le convine marfa. Nimeni se nu lase deci privilegiul acesta admirabil și se-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

present admirabil de Crăciun și Anul-Nou

precum și ca present de nuntă și pentru tóte gospodăriile mai bune.

Se capêta numai la

A. HIRSCHBERG,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintarie patent.
Viena, II., Rembrandtstrasse 19, — Telefon Nr. 7114.

Expediția în provincie se face cu rambursă sau pe lângă anticiparea sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de alături (metal higienic.)

Estras din scrisorile de recunoștință:

T exing, Austria de sus, 21 Feb uar e 1892.

D n întâmplare am vădut garnitura D-tale la Esceleța Sa baronul Wurmbrand ș n'am convins de frumșea și iefinătatea acelea.

Iosif Forst, preot.

Olmütz, 1 Ma u, 1892.

Sunt foarte mulțămît cu expediția, care a în recut pe de parte așteptările mele.

Căpitan Cz..., comanda pieții.

Editura și tipariul tipografiei archidiecezene.